

8 mai 1981 — Expunerea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU, strălucită dezvoltare a teoriei revoluţionare, călăuză a culturii româneşti, a gândirii artistice şi literare

Oamenii muncii din România socialistă, întregul nostru popor, bărbaţi şi femei, tineri şi vîrstnici, indiferent de naţionalitate, au sărbătorit, într-o atmosferă de vibrantă mîndrie patriotică şi de neclintită încredere în viitor, împlinirea a şase decenii de existenţă şi luptă glorioasă a Partidului Comunist Român, stegarul transformării revoluţionare a societăţii româneşti, al democraţiei socialiste, al libertăţii şi independenţei patriei. La această aniversare, au ţinut să-şi exprime omagiul lor popoarele şi partidele din ţările socialiste, forţele socialiste, revoluţionare, antiimperialiste de pe întreaga planetă, personalităţi ale vieţii politice internaţionale, opinia publică progresistă mondială, recunoscînd astfel, încă o dată, rolul cu valoare de simbol şi de netăgăduită eficacitate pe care îl au partidul nostru şi ţara noastră în soluţionarea pozitivă a marilor probleme ale contemporaneităţii.

Muncitorii, clasa conducătoare a societăţii socialiste, ţărănimea, intelectualitatea au omagiat aniversarea partidului în felul propriu celor ce se ştiu, se simt şi sînt stăpîni ai ţării, ai întregii avuţii naţionale, prin importante şi rodnice fapte de muncă şi de creaţie, hotărîţi să îndeplinească în cele mai bune condiţiuni planul pe anul în curs, primul an al noului cincinal, potrivit orientărilor stabilite de Congresul al XII-lea, convinşi că, numai prin munca lor, obţin creşterea continuă a bunăstării materiale şi spirituale, şi că, numai pe această cale, contribuie atât la afirmarea continuă a prestigiului patriei, cît şi la întărirea forţei şi influenţei ideilor socialismului în lume.

În acest început de primăvară, alături de clasa muncitoare şi de popoarele întregii lumi, noi am celebrat şi Întîiul de Mai, ziua frăţiei muncitorilor de pretutindeni. Iar la 9 Mai, am aniversat ziua Independenţei de stat a României, care coincide, în mod fericit, cu ziua Victoriei împotriva fascismului, victorie la care poporul român, armata română au contribuit cu toate forţele lor, cu grele jertfe de sînge, spre gloria României, şi binele întregii omeniri.

Sărbătorirea aniversării partidului a culminat cu adunarea solemnă la care secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a rostit o magistrală, strălucitoare expunere, emoţionant bilanţ al drumului eroic străbătut de comuniştii români, profundă analiză a dinamicii societăţii româneşti contemporane, luminoasă prefigurare a viitorului comunist al ţării, înflăcărată ple-doarie pentru pacea lumii şi libertatea popoarelor, contribuţie de o excepţională valoare la dezvoltarea teoriei revoluţionare.

Literații și artiști, toți cei care simt ca pe o necesitate lăuntrică datorită patrio- tică, în același timp profesională, de a cunoaște tot mai profund istoria patriei, a poporului, a partidului, trebuie să studieze cu cea mai mare atenție, în toate con- egiunile ei, această Expunere, îndreptar neprețuit pentru o literatură și o artă de evocare și interpretare a trecutului, pentru o literatură și o artă de inspirație poli- tică socialistă modernă, pentru o literatură și o artă de anticipare a transformărilor revoluționare viitoare.

Literatura de inspirație istorică, ca și știința istorică, au beneficiat din plin de contribuția de excepțională valoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elucidarea problemelor fundamentale ale istoriei românilor. Astăzi, cine scrie literatură consa- crată trecutului, nu o poate face decât în lumina acestei contribuții.

Nu odată, secretarul general al partidului a formulat idei noi, întemeiate pe fapte și pe documente, privind istoria antică și medievală a României, în contextul istoriei popoarelor din sud-estul și estul Europei, a întregului continent. Programul partidului, operă capitală a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a pus în lumină ade- vărul privind formarea poporului român, continuitatea sa, unitatea sa organică, pe cuprinsul statelor feudale românești, lupta sa eroică pentru continuarea și păstrarea ființei naționale, a evidențiat că aceste state, ca și denumirile lor, ca și diversele denumiri ale populației autohtone, de-a lungul veacurilor, au fost vremelnice și aparțin istoriei, că, pe întregul teritoriu locuit de români, aceștia sînt unul și același popor, iar țara se cheamă România.

Expunerea de la 8 mai aduce noi teze privind aceste probleme, cum sînt : neputința **tuturor** (subl. n.) popoarelor migratoare de a întemeia pe teritoriul nostru state proprii, necesitatea unirii eforturilor istoricilor de bunăcredință, din alte țări, din țările vecine, ca și ale istoricilor noștri, pentru „**a pune în evidență tot ce a contribuit la dezvoltarea prieteniei dintre popoarele noastre vecine**”, inclusiv per- sonalitățile care pot fi considerate „**înaintași comuni**”, „**pentru a înțelege cum s-au dezvoltat, de-a lungul timpurilor, relațiile între popoarele noastre în lupta pentru apărarea ființei naționale a fiecăruia, pentru libertate și progres**”.

Țărănimea, clasa care vine în actualitate din cele mai vechi timpuri, este omagiată fierbinte de secretarul general al partidului, drept aceea care „**secole de-a rîndul, a dus greul luptei împotriva asupririi străine, pentru dezvoltarea indepen- dentă a țării**”. Problematika țărănimii, a luptelor și răscoalelor țărănești, a afirmării ideilor socialiste și cooperatiste în mediul rural, a formării și consolidării alianței muncitorești-țărănești, ca temelie de granit a revoluției și construcției socialiste, critica greșelilor comise față de țărănime într-o anumită perioadă, necesitatea obiec- tivă a cooperativizării agriculturii, perspectiva noii revoluții agrare ocupă un loc de seamă în opera teoretică a conducătorului partidului, luminînd practica revolu- ționară a partidului în direcția omogenizării sociale, politice și culturale a popula- ției, condiție și tel ale edificării societății fără clase, luminînd, totodată, preocupă- rile acelor literați și artiști în a căror operă țărănimea este prezentată corespunzător menirii și destinului ei.

Încă de multă vreme, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția asupra necesității ca literatura să nu se preocupe numai de istoria antică și medievală, ci să îmbrățișeze și istoria modernă și contemporană a României, inclusiv istoria mișcării muncitorești, democratice, socialiste și comuniste.

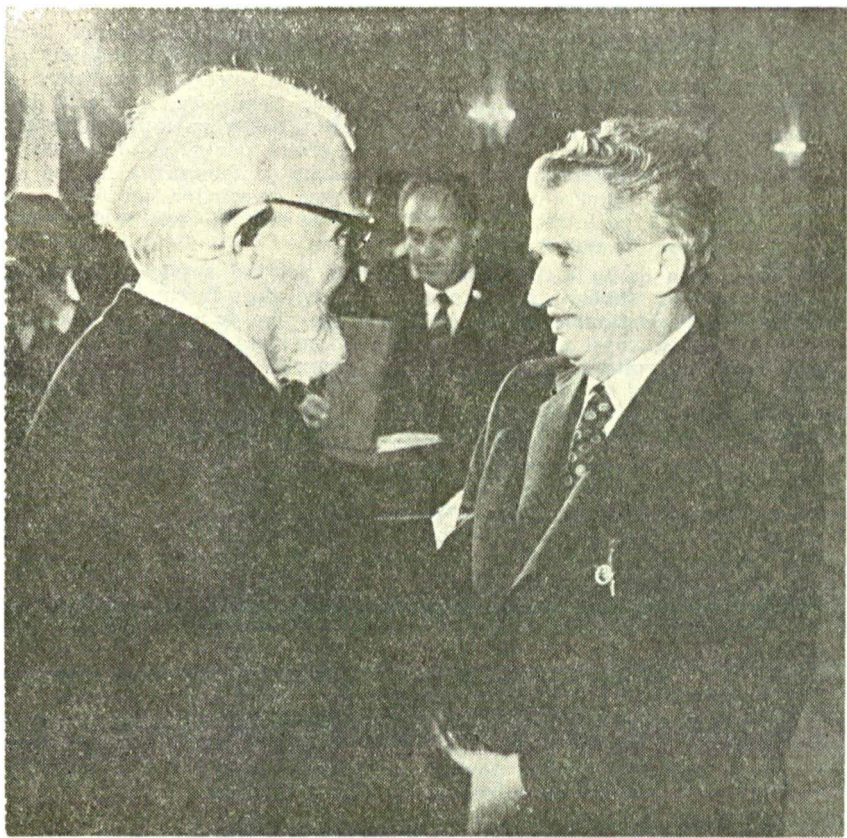
Evidențiind semnificațiile apariției proletariatului în arena luptelor sociale, clasa a cărei eliberare coincide cu eliberarea întregii populații muncitoare, tova- rășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat, la 8 mai, că partidul marxist-leninist al clasei muncitoare este continuatorul bogatelor tradiții de luptă pentru libertate ale poporu- lui român, al partidului social-democrat al muncitorilor, partid care s-a situat pe poziții revoluționare, de clasă, mișcarea muncitorească, revoluționarii și socialiștii români acționînd, totodată, cu toate forțele, pentru „**realizarea statului național unitar, demonstrînd astfel că tocmai clasa muncitoare, forțele socialiste, progresiste, revoluționare sînt apărătoarele cele mai fidele ale intereselor întregii națiuni**”.

Nu poate scăpa atenției scriitorilor și artiștilor modul în care sînt puse în lumină, în Expunere, condițiile interne și internaționale ale transformării partidului socialist în partid comunist, poziția delegației socialiștilor români, care a purtat convorbiri cu Lenin, cu alți conducători ai Cominternului, „**participarea la Internaționala Comunistă fiind considerată ca o expresie a solidarității internaționale și nu ca un drept al acestora de a se amesteca în viața partidului nostru**”.

În acei ani, partidul socialist era una dintre forțele politice cele mai importante ale țării, partid al muncitorimii, reorganizat pe temelia țării reintregite, a statului național unitar.

„**Formarea Partidului Comunist din România a reprezentat victoria concepției revoluționare, a socialismului științific, a marxism-leninismului revoluționar, consti-**

Solemnitatea înmînării „Erou al Republicii tovarășului Nicolae Ceaușescu

tuind un moment istoric de importanță deosebită în mișcarea revoluționară din țara noastră, în organizarea luptei viitoare a proletariatului, a maselor asuprite din România”.

În opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, lupta pentru autonomia partidului, îndelungatul proces, dificil și sinuos, de elaborare și înlăptuire ale unei concepții politice comuniste românești, a fost, nu o dată, obiect de referință. Aceasta este, credem, o temă fundamentală și pentru literatura noastră, inclusiv pentru

dramaturgie, care este și arta confruntărilor și înfruntărilor ideologice, politice. Încă de la începuturile sale, partidul comunist a fost expresia unei puternice baze de masă, de inspirație națională, a cărei influență a crescut, în special odată cu apariția și creșterea pericolului fascismului, și în lupta cu acele grupuri și fracțiuni din partid care nu respectau realitățile naționale.

„Este necesar să reamintim — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — că trecerea în ilegalitate a Partidului Comunist Român a avut loc în condițiile luptei pentru cristalizarea liniei politice generale, ale existenței unor deosebiri de păreri și contradicții în partid. Aceasta a făcut ca într-un șir de probleme, mai cu seamă în ce privește problema națională, să se adopte unele teze greșite, iar în 1928—1929 să se ajungă la spargerea unității partidului.

Titlului de Onoare Suprem Socialiste România“ și tovarășei Elena Ceaușescu

Cu toate acestea, forțele sănătoase ale partidului, alte forțe revoluționare progresiste, îndeosebi din cadrul sindicatelor și tineretului, au acționat cu hotărâre pentru organizarea luptei maselor populare”.

Comuniștii s-au afirmat ca o puternică forță politică națională, trup din trupul poporului și al patriei, ceea ce și-a găsit confirmarea în politica partidului, în lupta eroică a comuniștilor români împotriva exploatării, pentru dreptate socială, independență națională, pentru integritatea teritorială a patriei, în acest

context, o deosebită semnificație avind opoziția dirză a comuniștilor, alături de întregul popor, față de odiosul Dictat de la Viena.

În atenția tuturor, deci și în atenția celor care, eventual, ar fi inclinați să uite lecțiile istoriei, secretarul general al partidului evidențiază și că, atât „lipsa de unitate” a forțelor muncitorești și democratice, cât și „politica de duplicitate și de trădare a burgheziei reacționare au deschis calea instaurării dictaturii regale și apoi a dictaturii militaro-fasciste în România”.

„Odată cu instaurarea dictaturii militaro-fasciste — arată secretarul general al partidului — s-a dezlănțuit o puternică prigoană împotriva forțelor democratice, antifasciste; au avut loc asasinat în masă ale militanților revoluționari, democrați, ale personalităților politice. În teritoriile ocupate de horthyști, s-a dezlănțuit o cumplită prigoană, numeroși militanți revoluționari români și maghiari, sute de mii de cetățeni au fost asasinați, fiind pustiite sate întregi, au fost deportați sute de mii de români, evrei, maghiari în lagărele de concentrare hitleriste.

Este marele merit al Partidului Comunist Român că s-a aflat în aceste grele împrejurări în fruntea luptei pentru apărarea intereselor vitale ale poporului, a integrității naționale, împotriva războiului — deși nu s-a putut împiedica aservirea și ocuparea țării de către Germania hitleristă și aruncarea României în războiul împotriva Uniunii Sovietice. Poziția fermă a Partidului Comunist Român, organizarea luptei active împotriva războiului, a activității de sabotare a mașinii militare fasciste, hitleriste, organizarea luptei de partizani au făcut ca Partidul Comunist Român să cîștige poziții importante în viața politică, să fie respectat și să poată realiza, împreună cu cele mai diverse forțe politice, patriotice, naționale, un puternic front împotriva războiului, a hitlerismului”.

Secretarul general al partidului reamintește că, tocmai în acele împrejurări, „poporul nostru a demonstrat cu toată forța sa că nu a avut nimic comun cu războiul impus de dictatura militară fascistă și de Germania hitleristă. În noile împrejurări, în lupta comună s-au reluat și s-au dezvoltat pe o treaptă superioară prietenia și colaborarea dintre România și Uniunea Sovietică, dintre partidele noastre”.

Geniul politic românesc s-a manifestat nu odată de-a lungul istoriei, și e suficient să ne amintim de statutul aparte al țărilor române în relațiile cu Imperiul otoman, de acțiunea îndrăznească care a condus la alegerea aceluiași domn în fruntea celor două principate, în 1859, de modul în care s-a asigurat independența de stat a României, în 1877. Acest geniu a caracterizat și gândirea politică a comuniștilor, care au știut să realizeze, în august 1944, cînd țara se afla în pragul catastrofei și era amenințată în însăși existența sa națională, un larg sistem de alianțe cu caracter antihitlerist, alianțe care includeau atât partidele clasei muncitoare, unite în frontul unic muncitoresc, cât și partidele burgheze, conducerea armatei, cercurile palatului regal, monarhul, și care au constituit temelia înfăptuirii revoluției antifasciste și antiimperialiste, de eliberare națională și socială, care a deschis drumul transformărilor revoluționare democrat-populare și apoi socialiste, în România.

Etapele și metodele prin care partidul a realizat unitatea politică și organizatorică a clasei muncitoare, unitatea tuturor forțelor populare în lupta pentru lichidarea împotrivirii claselor exploatare, pentru desființarea proprietății burghezo-moșierești și a exploatării omului de către om, pentru înlocuirea vechiului stat burghez cu un stat nou, socialist, revoluționar, sînt ample reliefate în Expunere.

Istoria revoluției și construcției socialiste în România dovedește că unitatea tuturor celor ce muncesc în jurul partidului revoluționar este condiția fundamentală a victoriei noii orînduirii.

Geniul politic românesc s-a afirmat cu o deosebită vigoare în etapa istorică inaugurată de Congresul al IX-lea, care, pe bună dreptate, rămîne în istorie drept Congresul democrației socialiste, al drepturilor omului, al independenței naționale.

„Am străbătut un drum lung pînă la realizarea relațiilor socialiste în sectoarele hotărîtoare ale economiei naționale, am desfășurat o intensă activitate pentru dezvoltarea forțelor de producție și a relațiilor noi. Am încheiat cu succes etapa

făuririi relațiilor socialiste unitare, care, în linii generale, se poate aprecia că a durat până în anii 1963—1965.

Am trecut apoi la o nouă etapă — aceea a consolidării cuceririlor și a creării condițiilor pentru trecerea la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în România. Drumul acesta nu a fost ușor ! Am avut de învins multe greutăți, a trebuit să infringem înapoierea de la care am pornit ! Clasa muncitoare și partidul ei au trebuit să treacă printr-o înaltă școală a conducerii societății. Putem afirma cu îndreptățită mândrie că, în ansamblu, partidul nostru, clasa muncitoare, țărâ-nimea și celelalte categorii sociale, care au urmat politica partidului, s-au achitat cu cinste de misiunea pe care și-au asumat-o !"

Sînt sintetizate, în aceste cuvinte, acele adevăruri fundamentale despre istoria noastră relativ recentă, pe care și literatura și arta sînt chemate să le pună în evidență. Totodată, conducătorul partidului a condamnat încă o dată, cu deosebită energie, abuzurile și ilegalitățile comise într-o perioadă revoluță, arătînd că partidul a luat toate măsurile necesare pentru ca asemenea fapte să nu se mai repete, pentru afirmarea legalității și aprofundarea democrației socialiste.

Expunerea cuprinde o amplă și profundă analiză a noilor realități sociale, a dinamicii acestora, pornind de la ideile, nu odată afirmate de secretarul general, că nu există un model unic de socialism, că socialismul însuși nu e stagnare, ci permanentă schimbare, că nici o formă organizatorică, nici o metodă de conducere sau de muncă nu sînt imuabile, că și în socialism, și „**probabil și în comunism**”, contradicțiile, lupta dintre vechi și nou sînt și vor fi un factor important al dezvoltării sociale. Analiza raporturilor dialectice dintre unitatea moral-politică a poporului — concepută nu static, ci dinamic — și acțiunea contradicțiilor (care nu se rezumă la deosebirile de opinii, de idei, deși și acestea sînt esențiale, căci esențială este și o viziune corectă asupra socialismului, ci este existențială, materială, obiectivă) are o covârșitoare importanță pentru literatura, pentru dramaturgie, care este arta conflictelor. Dezvăluind, încă de mulți ani, faptul că și socialismu-lui îi sînt proprii contradicțiile, care, dacă nu sînt soluționate și depășite la timp, pot deveni antagonice, secretarul general al partidului a adus un imens serviciu nu numai teoriei și practicii revoluționare, dar, implicit, și întregii literaturi, deci și dramaturgiei, de investigație socială.

„**Sîntem revoluționari nu dacă negăm sau decretăm că în socialism nu sînt contradicții, ci dacă recunoaștem existența lor, ținem seama de ele și acționăm în mod conștient pentru soluționarea lor justă. În aceasta constă, dealtfel, și rolul politic conducător al partidului**”.

Totodată, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că : „**Nu trebuie să uităm nici un moment că, în actualele condiții internaționale, și în țara noastră pot pătrunde din afară sau pot să se reactiveze unele elemente dușmănoase sau chiar contra-revoluționare, față de care trebuie să acționăm cu toată fermitatea, asigurînd astfel apărarea cuceririlor revoluționare, a independenței și suveranității țării**”.

Expunerea cuprinde o analiză, de o extraordinară însemnătate, privind rolul și funcțiile partidului, raporturile dintre partid și clasa muncitoare, punerea în valoare și perfecționarea mecanismelor democratice de conducere. La plenara Comitetului Central din luna martie a acestui an, ca și cu alte ocazii, conducătorul partidului a arătat, cu o deosebită limpezime, că partidul conduce „**nu în numele**” ci „**împreună cu clasa muncitoare**”, „**cu toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, cu întregul popor**”. La aniversarea partidului, secretarul general a adus noi contribuții teoretice, deschizînd cîmp larg înțelegerii profunde a rolului partidului în societatea noastră socialistă.

„**De la partidul de acum 60 de ani la partidul din anul 1981 este o deosebire fundamentală. Trebuie să înțelegem bine că partidul se schimbă, se înnoiește, se transformă odată cu transformările sociale ce au loc în societate. Partidul nostru și-a cîștigat încrederea poporului prin activitatea pe care a desfășurat-o în slujba intereselor sale fundamentale. El își va menține și întări încrederea poporului numai în măsura în care va răspunde năzuințelor clasei muncitoare, ale întregii națiuni, în măsura în care va acționa ca un organism democratic unitar în crearea cadrului larg, democratic, de participare a maselor la conducerea societății. Comuniștii trebuie să se afle permanent în primele rînduri pentru înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială a țării, pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului. Ei nu au și nu pot avea drepturi speciale sau privilegii. Ei trebuie să fie cei mai activi militanți pentru respectarea legilor, a principiilor de etică și echitate socialistă, să acționeze pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii, pentru ridicarea conștiinței lor socialiste, patriotice**”.

„**Partidului nostru comunist îi revine înalta misiune de a asigura exercitarea de către clasa muncitoare a rolului conducător în societate. Între rolul politic**

conducător al partidului și rolul de clasă conducătoare al muncitorilor nu există nici o contradicție, ci o deplină unitate dialectică, ele condiționându-se reciproc. Nu se poate vorbi de rolul politic conducător al partidului fără a asigura conducerea de către clasa muncitoare a tuturor domeniilor. În același timp, nu se poate asigura rolul conducător al clasei muncitoare fără recunoașterea și exercitarea rolului politic al partidului revoluționar, al Partidului Comunist”.

Nimeni mai mult decât tovarășul Nicolae Ceaușescu nu a deschis, în epoca noastră, un drum atât de larg luptei împotriva dogmatismului, conservatorismului, închistării și sectarismului. Acest proces nu poate fi considerat niciodată încheiat.

„Este cu totul evident că uriașele descoperiri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane dau noi dimensiuni și permit noi înțelegeri atât ale legilor naturii, cât și ale legilor sociale. Nu trebuie să ne fie teamă că o lege sau alta, că o teză sau alta despre dezvoltarea economico-socială, despre partid, trebuie schimbată. Aceasta este o legitate a însăși dialecticii sociale. Nu trebuie să căutăm în operele clasiciior dacă au spus sau nu ceva despre fenomenele de astăzi. A gândi așa înseamnă a acționa dogmatic, înseamnă a fi nu revoluționar, ci conservator, a rămâne în urma dezvoltării sociale. A fi revoluționar înseamnă să privești înainte, să acționezi în spiritul noilor cuceriri ale cunoașterii umane din toate domeniile, să înțelegi noile cerințe sociale, năzuințele maselor muncitoare, ale întregului popor, să acționezi, în mod conștient, în fruntea maselor, organizând și conducând munca și lupta lor, înseamnă să găsești căile pentru a asigura dezvoltarea, mersul înainte al societății spre comunism !

Va trebui să ne gândim foarte serios la relațiile și la locul pe care trebuie să-l aibă în statul nostru noul cadru democratic, noile organisme, care, fără îndoială, trebuie să devină o parte integrantă și să contribuie la transformarea continuă a statului, la creșterea rolului clasei muncitoare, al poporului în conducerea societății, la faptul că aceste forme noi democratice duc tocmai la creșterea răspunderii comunistilor, care trebuie să acționeze în cadrul acestor organisme pentru a uni eforturile întregului popor în îndeplinirea politicii noastre interne și externe. Rolul politic conducător al partidului presupune nu de a ordona, el de a convinge și a asigura buna funcționare a organismelor democratice !”

Nu este greu să recunoaștem, cu luciditate, că literatura, deci și dramaturgia, și arta răspund cu oarecare întîrziere acestor mari idei, că dinamica rapidă a societății noastre, îndeosebi în etapa inaugurată de Congresul al IX-lea, oferă noi izvoare de inspirație, teme, problematice, inclusiv atâtea prilejuri de meditație, cu privire la poziția, rolul și destinul revoluției noastre, al poporului nostru, în acest final de secol și de mileniu, dominat de revoluția tehnico-științifică (una dintre expresiile acesteia fiind și zborul primului cosmonaut român, în cadrul unui echipaj româno-sovietic), de ascuțirea contradicțiilor internaționale și de avîntul forțelor revoluționare ale dreptății sociale, ale libertății omului și independenței fiecărui popor, teme și problematice cu care literatura și arta trebuie să se familiarizeze cât mai grabnic, să intre cu ele, în formele specifice, într-un dialog amplu și profund, atât de necesar, atât de așteptat.

Literatura și arta trebuie să privească în mai mare măsură prezentul, cu ochii viitorului. Expunerea de la 8 mai este un strălucit model, și în această privință.

Ca de atîtea ori, în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, problematica luptei pentru pace, pentru dreptul la viață al omenirii, primul drept al fiecărui om, găsește și în Expunerea de la 8 mai accente de o patetică vibrație, izvorîte din marea iubire a tovarășului Ceaușescu pentru popor, din marea sa răspundere pentru soarta patriei și a întregii umanități, și care nu pot să nu înflăcăreze orice conștiință cinstită, pe toți patrioții.

Ca și în rapoartele la congresele și conferințele naționale ale partidului, ca și în alte cuvîntări, cum este, de pildă, istorica Expunere rostită la ședința activului central de partid din 3 august 1978, la 8 mai au fost formulate, reiterate și dezvoltate cunoscutele idei, apreciate pe toate meridianele, privind : pacea, ca bunul cel mai de seamă al întregii omeniri, rolul statelor mici și mijlocii, al mișcării țărilor nealiniate, necesitatea luptei pentru a frîna ascuțirea contradicțiilor internaționale, care sînt rezultatul tendințelor de reimpărțire a lumii în sfere de influență, pentru

depășirea politicii blocurilor militare, legătura strinsă dintre dezarmare și creșterea standardului de viață al tuturor popoarelor, dezarmarea, și în special dezarmarea nucleară, considerate drept cheia eliminării războaielor din viața omenirii, necesitatea instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale, necesitatea renunțării la forță și la amenințarea cu forță, a rezolvării tuturor problemelor litigioase numai prin tratative, a instaurării relațiilor noi, democratice, între toate statele, indiferent de orinduirea socială, de mărime sau forță, rolul decisiv al popoarelor în lupta pentru pace. Trebuie să recunoaștem că, și în acest domeniu, literatura, inclusiv dramaturgia, răspund cu întârziere, că este nevoie de opere, romane, poeme, piese de teatru, filme, care să trateze, de la înălțimea viziunii tovarășului Nicolae Ceaușescu asupra lumii contemporane, problemele majore complexe ale relațiilor dintre clase, dintre popoare și dintre state în epoca contemporană, raporturile dialectice dintre aceste categorii de relații, să pună în lumină, cu mijloacele specifice, unitatea dialectică a politicii interne și externe românești, al cărei ctitor și ncobosit arhitect este mult stimatul conducător al partidului și statului nostru.

Este greu, este practic imposibil ca, în cuprinsul acestui articol, să putem prezenta întreaga bogăție de idei a Expunerii de la 8 mai, idei menite să fertilizeze întreaga cugetare politică românească, întreaga cultură românească, inclusiv gândirea literară și artistică.

„Este necesar, spune tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca activitatea de creație de toate genurile să redea, în formele specifice, noile realități, munca făuritorilor celei mai drepte și mai umane societăți din lume, să combată și să biclească lipsurile și moravurile înapoiate, dar, în același timp, să propage cu putere ceea ce este nou, înaintat, ceea ce este demn să fie urmat de toți cetățenii patriei.

Nu trebuie să se uite nici un moment că arta, literatura, creația din orice domeniu trebuie să se inspire din realitățile și din viața poporului, din izvorul necesat al spiritului de omenie al națiunii noastre, din minunatele tradiții de luptă pentru dreptate socială și eliberare națională, pentru socialism și comunism“.

Însăși Expunerea de la 8 mai oferă terenul ideatic al unor viitoare direcții ale literaturii și artei. De pildă, cit de stimulative, în plan spiritual, este aprecierea potrivit căreia „**trecerea a noi state pe calea socialismului va avea loc, așa cum s-a întâmplat și în România (subl. n.) și în alte țări — într-o diversitate de forme**“, și că „**tocmai diversitatea căilor de realizare a socialismului evidențiază cu și mai multă putere superioritatea sa, asigură trecerea, în perspectivă istorică, a întregii omeniri, la orinduirea fără clase, la comunism !**“

Dealtfel, în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, găsim un corpus teoretic complet cu privire la literatură și artă în epoca socialistă, la filosofia acestora, după care toți, creatori și factori de decizie, trebuie să ne ghidăm.

Expunerea de la 8 mai a avut și are un larg ecou în opinia publică românească, ca și peste hotare. Ea va fi studiată și aprofundată în continuare de către toți membrii partidului nostru, de către toți cetățenii patriei. Oamenii de cultură văd în acest document o nouă dezvoltare a teoriei revoluționare, o călăuză pentru cultura românească, pentru gândirea artistică și literară.

Oamenii de artă și literatură, toți intelectuali patriei, alături de întregul popor, au ținut să își exprime, și cu acest prilej, recunoștința, dragostea și admirația fierbinte, pe care le poartă conducătorului mult iubit și stimat.

Acordarea, pentru a doua oară, a Titlului de Onoare Suprem de „Erou al Republicii Socialiste România“, tovarășului Nicolae Ceaușescu, ca și acordarea acestui titlu și tovarășei Elena Ceaușescu, conducător politic remarcabil, savant de prestigiu internațional, au fost primite cu deplină satisfacție și aprobare.

Oamenii de artă și cultură sînt mîndri că trăiesc, muncesc și creează în epoca pe care partidul, în Mesajul Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., a denumit-o, pe cel mai îndreptățit temei, **Epoca Ceaușescu**.

Aniversarea de la 8 mai a fost sărbătorită în modul cel mai demn cu putință, ca o sărbătoare a adevărului despre istoria patriei, a poporului, a partidului, ca o sărbătoare a unității de nezdruccinat dintre partid și popor. ■